

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Sžo/44/2015
Identifikačné číslo spisu: 7013200723
Dátum vydania rozhodnutia: 27.04.2017
Meno a priezvisko: Mgr. Peter Melicher
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7013200723.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Centrum ekologických informácií, so sídlom Suché mýto 19, Bratislava, právne zastúpeného: Bardač, s.r.o., advokátska kancelária so sídlom Búdková 4, Bratislava, proti žalovanému: Obec Úhorná, so sídlom Úhorná 29, Smolník, o preskúmanie zákonnosti fiktívneho rozhodnutia žalovaného, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 7S/99/2013-56 zo dňa 19.11.2014, jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 7S/99/2013-56 zo dňa 19.11.2014 p o t v r d z u j e.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Uznesením č. k. 7S/99/2013-56 zo dňa 19.11.2014 Krajský súd v Košiciach zastavil konanie, v ktorom sa žalobca domáhal preskúmania fiktívneho rozhodnutia žalovaného. Krajský súd dospel k záveru, že žalobca nepreukázal oznámenie obsahu žiadosti o sprístupnenie informácií žalovanému, keďže spôsob podania žiadosti nezodpovedal § 14 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“). Vzhľadom na to, že žalovaný nemal možnosť poznať obsah žiadosti žalobcu, nedošlo k začatiu konania podľa zákona o slobode informácií, a nemohlo ani dôjsť k založeniu fiktívneho rozhodnutia, ktoré žalobca napáda.

Neexistuje teda rozhodnutie, ktoré by mohlo byť predmetom preskúmania, a je teda podľa krajského súdu daný dôvod pre zastavenie konania podľa § 104 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), pretože ide o taký nedostatok podmienok konania, ktorý nemožno odstrániť.

O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 142 ods. 1 a § 146 ods. 1 písm. c/ OSP s prihladnutím

na ust. § 151 ods. 1 OSP použijúc § 246c OSP v zmysle ktorých (žalobca v konaní nebol úspešný a žalovaný nežiadal náhradu trov konania) žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie a žiadal, aby ho Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Žalobca mal za to, že odvolaním napadnuté uznesenie krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súčasne viedlo k odňatiu možnosti žalobcovi konať pred súdom. Žalobca uviedol, „že dôkazmi, ktoré hodlal predložiť na pojednávaní (obsah e-mailovej schránky, príp. znalecký posudok znalca z oblasti informatiky) by bolo možné preukázať, že predmetná žiadosť žalovanému doručená nebola, pričom však tieto dôkazy bolo znemožnené vykonať, nakoľko vo veci nebolo nariadené pojednávanie a bolo rozhodnuté a limine bez toho, aby na to boli splnené zákonné podmienky.“

Podaním doručeným súdu dňa 13.02.2015 sa žalovaný vyjadril k odvolaniu žalobcu s tým, že nemá žiadne výhrady voči napadnutému uzneseniu krajského súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), preskúmal napadnuté odvolanie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nemožno priznať úspech.

V správnom súdnictve preskúmajajú súde na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postup orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 OSP).

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny prostriedok, ktorý umožňuje, aby každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, sa mohla domáhať ochrany svojich porušených alebo ohrozených práv na súde, ako na nezávislom orgáne a aby tak mohla začať konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

Najvyšší súd sa oboznámil s obsahom súdneho spisu, tvrdeniami oboch účastníkov, ako aj so závermi krajského súdu, ktoré považuje za vecne i právne správne, pričom nezistil žiadnu vadu konania, ktorá by zakladala dôvod pre zrušenie odvolaním napadnutého uznesenia.

Preto sa rozhodol pre postup podľa § 219 ods. 2 OSP, a stotožniac sa s odôvodnením odvolaním napadnutého uznesenia, konštatuje správnosť jeho dôvodov, pričom na zdôraznenie správnosti ich dopĺňa v súlade s § 250ja ods. 7 OSP poukazom na svoje skoršie rozhodnutie zo dňa 27.11.2013 vo veci vedenej pod sp. zn. 7Sž/7/2013, z ktorého ďalej cituje.

K záveru, že nie sú splnené podmienky pre konanie o žalobe (totožného) žalobcu, ktorou sa domáhal preskúmania fiktívneho rozhodnutia o jeho (v zásade totožnej) žiadosti o informácie, ktorú zaslal elektronickou poštou ako prílohu opatrenú zaručeným elektronickým podpisom, dospel najvyšší súd v označenej veci na základe právnej úvahy, že „žadosť o poskytnutie informácií podľa § 14 ods. 4 zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (o slobode informácií) je podaná až dňom, keď bola oznámená povinnej osobe. Nepostačuje, aby sa povinná osoba dozvedela iba o jej podaní, ale musí poznať jej obsah. Až odo dňa, v ktorom môže poznať jej obsah, dochádza aj k začatiu konania o poskytnutie informácií podľa zákona o slobode informácií.“

Následne Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 27.11.2013, sp. zn. 7Sž/7/2013 dodal:

„(...) Treba k tomu ešte uviesť, že podľa § 14 zákona o slobode informácií možno podať žadosť o

poskytnutie informácie aj elektronickou poštou, ale aj iným technicky vykonateľným spôsobom. Zo samotného znenia uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že elektronicky možno urobiť podanie elektronickou poštou, ktorá predstavuje komunikáciu prostredníctvom počítačových sietí a internetových adries na nich uvedených, alebo iným technicky vykonateľným spôsobom.

Elektronickou poštou žalovanému žiadosť o informáciu nebola doručená a jej iné doručenie nebolo technicky vykonateľné.

Na webovej stránke Národného bezpečnostného úradu, ktorý vedie zoznam elektronických podateľní orgánov verejnej moci podľa § 10 ods. 2 písm. p/ zákona o elektronickom podpise súd zistil (a mohol tak urobiť aj žalobca, ktorého zastupujú a aj v konaní pred orgánmi obce zastupovali osoby s právnickým vzdelaním, ktoré sú aj počítačovo gramotné), že žalovaný je orgánom verejnej moci, ktorý nemá zriadenú elektronickú podateľňu a ani mu zákon neukladá povinnosť takúto podateľňu zriadiť. Doručovanie elektronických podaní na neexistujúcu elektronickú adresu, ktorá je odlišná od e-mailovej adresy, používanej v bežnom internetovom styku nemalo preto právne účinky doručenia a nemohlo vyvolať začatie konania podľa zákona o slobode informácií.

Podanie žalobcu, ktoré mohol urobiť elektronicky, ale technicky vykonateľným spôsobom, preto nemalo za následok doručenie jeho obsahu žalovanému a žalovaný konanie o poskytnutie informácií podľa zákona o slobode informácií nemohol začať. K uvedenému treba ešte uviesť, že žiadosť o poskytnutie informácií je pritom podľa § 14 ods. 4 zákona o slobode informácií podaná až dňom, keď bola oznámená povinnej osobe príslušnej vo veci konať. Nepostačuje preto, aby sa povinná osoba dozvedela o jej podaní, lebo z textu zákona vyplýva, že jej musela byť oznámená, teda že povinná osoba musela poznať jej obsah. Žiadosť je podaná dňom, keď bola oznámená povinnej osobe príslušnej vo veci konať a týmto dňom dochádza aj k začatiu konania o poskytnutie informácií.

Žalobca nepreukázal, že došlo k začatiu konania o poskytnutie informácií na základe jeho žiadosti zo dňa 21. januára 2013, ktorú v písomnej podobe predložil až súdu. Iný dôkaz o jej doručení žalovanému v konaní žalobca nepredložil, ani jeho vykonanie nenavrhol.

V dôsledku skutočnosti, že žalovaný nezačal konanie o poskytnutie informácií a ani ho začať nemohol, neplatí právna domnienka, že existuje rozhodnutie podľa § 17 ods. 3 zákona o slobode informácií, teda nenastúpila fikcia, že povinná osoba vydala rozhodnutie, ktorým odmieta poskytnúť informáciu.

V konaní bolo dostatočne preukázané, že konanie o poskytnutie informácií podľa zákona o slobode informácií sa na základe žiadosti žalobcu nezačalo, a že v dôsledku toho neexistuje rozhodnutie, ktoré by mohlo byť predmetom súdneho preskúmania. Podmienky pre postup podľa V. časti druhej hlavy OSP preto splnené neboli a súd prvého stupňa rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, keď zrušil fiktívne rozhodnutia žalovaného, ktoré neexistujú.

Odvolačný súd preto podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP v spojení s § 221 ods. 1 písm. h/ OSP rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a konanie podľa § 104 OSP zastavil, lebo konaniu a rozhodnutiu vo veci bránila neodstrániteľná prekážka konania, ktorou je nedostatok právomoci súdu na preskúmanie neexistujúceho rozhodnutia.“.

V priebehu súdneho konania Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením č. k. I. ÚS 260/2014-14 zo dňa 21.05.2014 vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sž/7/2013 zo dňa 27. novembra 2013 rozhodol, že sťažnosť Centra ekologických informácií, Suché mýto 19, Bratislava odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

Z odôvodnenia uvedeného uznesenia ústavného súdu vyplýva, že: „Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd konal v medziach

svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne, právne akceptovateľné a ústavne konformné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných na vec sa vzťahujúcich hmotnoprávných a procesnoprávných zákonných ustanovení je napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu aj náležite odôvodnené. Najvyšší súd vo svojom uznesení sp. zn. 7SŽi/7/2013 zo dňa 27.11.2013 právne vyčerpávajúcim a ústavne súladným spôsobom zdôvodnil, prečo a na základe akých právnych úvah sa nestotožnil so sťažovateľom predostretou argumentáciou, a predovšetkým prečo dospel k záveru, že „... žalovaný nezačal konanie o poskytnutie informácií a ani ho začať nemohol... teda nenastúpila fikcia, že povinná osoba vydala rozhodnutie, ktorým odmietla poskytnúť informáciu“. Je teda zrejmé, že najvyšší súd oprel svoje závery o konkrétne zákonné ustanovenia príslušných právnych predpisov, a to predovšetkým zákona č. 215/2002 Z. z. o elektronickom podpise a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, vychádzajúc pritom z príslušných ustanovení zákona o slobodnom prístupe k informáciám. Zhodnotiac intenzitu možného zásahu do sťažovateľom označených práv sa musí aj ústavný súd stotožniť so záverom najvyššieho súdu, podľa ktorého „Na webovej stránke Národného bezpečnostného úradu, ktorý vedie zoznam elektronických podateľní orgánov verejnej moci podľa § 10 ods. 2 písm. p/ zákona o elektronickom podpise súd zistil (a mohol tak urobiť aj žalobca, ktorého zastupujú a aj v konaní pred orgánmi obce zastupovali osoby s právnickým vzdelaním, ktoré sú aj počítačovo gramotné), že žalovaný je orgánom verejnej moci, ktorý nemá zriadenú elektronickú podateľňu a ani mu zákon neukladá povinnosť takúto podateľňu zriadiť.“, k čomu dodáva, že tejto skutočnosti si bol, resp. mohol byť sťažovateľ za aktívnej pomoci svojho právneho zástupcu vedomý už na začiatku samotného konania podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám, a ústavnému súdu ani nepredložil taký dôkaz, z ktorého by vyplývalo, že nemohol požiadať o požadované informácie iným technicky prijateľným spôsobom.“

Ani námietka žalobcu o nenariadení pojednávania krajským súdom nie je dôvodná, lebo súd nepripravuje pojednávanie, ak odmieta návrh z procesných dôvodov alebo rozhoduje o zastavení konania podľa Občianskeho súdneho poriadku alebo osobitného predpisu. Nebolo teda potrebné nariaďovať pojednávanie, lebo splnenie podmienok konania súd skúma prv než rozhoduje vo veci samej, a pojednávanie sa nariaďuje na prejednanie veci samej.

Najvyšší súd v prejednávanej veci poukazuje tiež na svoje rozhodnutie sp. zn. 5SŽi/9/2014 zo dňa 26.05.2014, týkajúce sa obdobnej veci toho istého žalobcu, z ktorého cituje nasledovné: „(...) nemožno nechať bez povšimnutia skutočnosť, že žalobca požadoval prístup k informáciám, ktoré sú verejne prístupné na internetových stránkach príslušných povinných osôb (a ktoré mohli byť dôvodom pre rozhodnutie o neposkytnutí informácií zo strany žalovaného). Zhromažďovanie a evidovanie požadovaných informácií totiž do vecnej pôsobnosti žalovaného nepatrí. Podľa názoru najvyššieho súdu žalobca nepostupoval zvyčajným spôsobom s cieľom získať požadované informácie, ale jeho cieľ bol zjavne šikanóznym. Najvyšší súd považuje za dôvodné poznamenať, že zákon o slobode informácií má slúžiť predovšetkým ako nástroj spoločenskej kontroly. Najvyšší súd v žiadnom prípade nepopiera právo žalobcu na informácie, avšak je nevyhnutné, aby toto právo bolo uplatňované efektívne a účelne (nie účelovo), a to nielen vo vzťahu k povinným osobám, ale i vo vzťahu k súdu. V opačnom prípade ide zo strany žiadateľov skôr o zneužívanie práva, kedy je toto právo zámienkou pre formalistické a bezúčelné spory.“

Vzhľadom k uvedenému pokiaľ Ústavný súd Slovenskej republiky v citovanom uznesení č. k. I. ÚS 260/2014-14 zo dňa 21.05.2014 vyslovil svoj právny názor k obdobnej problematike, ktorá je predmetom súdneho prieskumu v danej veci, tento jeho právny názor je potrebné považovať za záväznú judikatúru pre danú vec, a preto odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa v zmysle § 219 ods. 1, 2 OSP v spojení s § 250ja ods. 3 druhá veta potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 224 ods. 1 OSP a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko žalobca nemal v konaní úspech a žalovanému zo zákona náhrada trov konania neprináleží.

Odvolací súd v odvolacom konaní postupoval podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktorý bol zrušený zákonom č. 160/2015 Z. z., Civilný sporový poriadok (§ 473), ktorý nadobudol účinnosť 01.07.2016.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z., Správny súdny poriadok, ktorý v § 491 ods. 1 ustanovil, že ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s vyššie uvedenými prechodnými ustanoveniami odvolací súd v predmetnej veci postupoval podľa doterajšieho predpisu, Občianskeho súdneho poriadku.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.